CZĘŚĆ XLVI — № 64. ROK 23 — (1852.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

GAZETA URZEDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. POŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, 22 Sierpnia. / 3 Września.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 21 Sierpnia. / 2 Września.

Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale Wojskowości, z dnia 14 Sierpnia, J. K. Wysokość Xiążę Albert Saski mianowany został Szefem pułku Koporskiego Strzelców, który przybiera nazwanie pułku J. K. W. *Xięcia Alberta Saskiego*.

Rozkazy dzienne Cesarskie, *w Wydziale służby Cywilnej.*

5 Sierpnia, (w Gatczynie.) (Dokończenie.) Urzędnicy z Wydziału Ministerstwa Spawiedliwości zostali podniesieni, za wysługę lat, do rang: Radzcy Kollegialnego, Radzca Dworu Sędzia Sądu powiatu Nowogródzkiego *Tupalski*; — Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowi: Sądów powiatowych: Borysowskiego Sędzia *Mokrzycki* i Rzeczyckiego Assesor *Węda* i Strapczy powiatu Mozyrskiego *Romanowski*; — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Izb: Sądu Kryminalnego *Srzedziński* i Sądu Cywilnego Protokolista *Puzinowski*; Sądów powiatowych: Słuckiego Sędzia *Okołow*, Assesorowie: Nowogródzkiego *Mizgier* i Mozyrskiego *Korotkiewicz*, Sekretarze: Rzeczyckiego *Allingier*, Borysowskiego *Machcewicz* i Mińskiego *Dobrowolski* i Sekretarz Rzeczyckiej Szlacheckiej Opieki *Bukowski*; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Gubernijalni: Naczelnik Stołu Izby Sądu Cywilnego *Wojciechowski*; Sądów powiatowych: Słuckiego Assesor *Czerniewski*, Sekretarze: tegoż Sądu *Nowicki* i Pińskiego *Dubieniecki* i Mozyrskiego Magistratu *Mancewicz*; — Sekretarza Gubernijalnego, Rejestratorowie Kollegialni: Powytczyk Sądu powiatowego Ihumeńskiego *Babicki*, Sekretarz Pińskiego Magistratu *Gliński*; Kancelliści: Izb: Sądu Kryminalnego *Korzeniowski*, *Bohdanowicz*, *Piekarski* i Sądu Cywilnego *Piotrkowski*, Sądu powiatu Rzeczyckiego *Sokołowski* i Borysowskiego Magistratu *Kurniewicz* i były Powytczyk Sądu powiatowego Mińskiego *Jeleniewski*; — otrzymują rangę Rejestratora Kollegialnego, Pomocnik Naczelnika Stołu Izby Sądu Cywilnego *Brzezicki*, Sądów powiatowych: Rzeczyckiego Assesor *Trzeciak*, Ihumeńskiego Powytczyk *Cwirko* i Słuckiego Nadzorca przy spisywania aktów wieczystych *Pietnicki*, Kancelliści: Izb: Sądu Kryminalnego *Bogusławski*, Sądu Cywilnego *Frejt* i *Juszkiewicz*, Sądów powiatowych: Pińskiego *Klimaszewski*, Ihumeńskiego *Wygonowski* i *Kotowicz* i Borysowskiego *Mokrzycki*; Rzeczyckiej Szlacheckiej Opieki *Sikorski* i były Kancellista Izby Sądu Kryminalnego *Szymborski*; — Z Wydziału Ministerstwa Skarbu następni Urzędnicy zostają podniesieni, za wysługę lat, do rang: Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Izby Skarbowej: Urzędnik do szczególnych poleceń *Krotowski* i Kontroler *Dzierożyński* i Pomocnik Kassyera powiatowego Mińskiego *Bielacki*; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Kollegialni: Izby Skarbowej: Kontroler *Hrehorowicz*, Naczelnicy Stołu *Zahorowski* i *Klimkowicz*, Dziennikarz *Somkowicz*, Pomocnik Kontrolera *Adamowicz* i Kancellista *Ejsymont*; Buchalterowie Kass powiatowych: Nowogródzkiej *Assanowicz*, Mińskiej *Pawłowski* i Rzeczyckiej *Sadowski* i tegoż powiatu Dozorca Akcyzowy *Swiętorzecki*; — Sekretarza Gubernijalnego, Rejestratorowie Kollegialni: Izby Skarbowej: Naczelnik Stołu *Oleszkiewicz* i Pomocnik Buchaltera *Pawłowski*; Kass powiatowych: Dziennikarze: Słuckiej *Siewruk*, Mozyrskiej *Paszkiewicz*, Bobrujskiej *Czerepanow* i Nowogródzkiej Pomocnik Buchaltera *Borodzicz*; Kancelliści: Izby Skarbowej: *Terlecki* i *Monkiewicz* i Kassy powiatowej Borysowskiej *Sakowicz*; — otrzymują rangę Rejestratora Kollegialnego, Kass powiatowych: Ihumeńskiej Dziennikarz *Palczewski*, Pomocnicy

Buchaltera: Borysowskiej *Nikonowicz*, Bobrujskiej *Hłasko* i Rzeczyckiej *Polański;* Kancelliści: Izby Skarbowej: *Rymaszewski*, *Włodzimirski*, *Raczkiewicz*, *Zmaczyński*, *Hardel*, *Adamowicz*, *Siewruk*, *Snitko*, *Kwiatkowski*, *Komocki*, i *Ejsymont;* Kass powiatowych: Bobrujskiej *Majewski*, Rzeczyckiej *Antuszewicz*, Pińskiej *Kuncewicz* i Ihumeńskiej *Rżecki*, przy Dozorcach Akcyzowych w powiatach: Rzeczyckim *Wojniłowicz*, i Mińskim *Charewicz;* — Z Wydziału Ministerstwa Dóbr Państwa następni Urzędnicy zostają podniesieni, za wysługę lat, do rang: Assesora Kollegialnego, Radzca Honorowy, były Cywilny Inżenjer Izby Dóbr Państwa, obecnie dymisyonowany *Chrzczonowicz;* — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Pomocnicy Naczelników okręgowych: Bobrujskiego *Zahorski* i *Strumiłło* i Mińskiego *Czeczott;* — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Gubernijalni: Mierniczowie Izby Dóbr Państwa *Jaziński* i *Sperber* i Sekretarz Mozyrskiego Okręgowego Zarządu *Żukowski;* — Sekretarza Gubernijalnego, Rejestrator Kollegialny, Pomocnik Buchaltera Izby Dóbr Państwa *Andrzejewski;* — otrzymują rangę Rejestratora Kollegialnego, Mierniczowie przy Lustracyi w Gubernii *Jaczynowski*, *Rutkowski*, i *Domański;* Kancelliści: Izby Dóbr Państwa: *Malentynowicz*, *Homolicki*, *Lichodziejewski*, *Matusewicz;* *Szymanowski* i *Kiełczewski*, przy Lustracyi w Gubernii *Papkowicz*, Zarządów okręgowych: Mińskiego *Kiersnowski*, Słuckiego *Nowicki* i Bobrujskiego *Zboromirski.*

12 Sierpnia, (w obozie pod Krasném-Siołem.) Zostaje uwolniony od służby, dla słabości zdrowia, Nadzorca Akcyzy przy Wileńskiej Izbie Skarbowej, Radzca Honorowy *Szpakowski;* — zostaje uwolniony od służby Sekretarz Hajsyńskiego Sądu powiatowego *Ambrożek-Łącki;* — Wykreślają się ze spisów zmarli: Jeneralny Konsul w Genui, Rzeczywisty Radzca Stanu *Bützow* i Sędzia Trybunału Cywilnego w Kaliszu, Assesor Kollegialny *Szumański.*

— Przez Reskrypta Cesarskie z dnia 20 Lipca najłaskawiej mianowani kawalerami orderów: Św. Alexandra Newskiego, Dowodzca 2 Korpusu Armii Pruskiej Jenerał-piechoty *Grabow;* — Św. Anny 2 klassy z brylantami, Jenerał-porucznik służby Pruskiej, Naczelnik 6 dywizyi *von Thümen* i Jenerał-major służby Niderlandskiej *Nepveu;* — Św. Stanisława 1 klassy, Wielki Mistrz Dworu Króla Jmci Niderlandskiego, zarządający Dworem Królowej-Matki Niderlandskiej baron *von Tuyll von Serooskerken.*

— 9 Lipca b. r. N. Pan raczył najłaskawiej nadać pałasz ozdobiony brylantami Naczelnikowi Okręgu Władykawkazskiego, Jenerał-majorowi orszaku J. C. Mości baronowi *Wrewskiemu.*

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 13 (25 Sierpnia.)

N. Cesarz, na przedstawienie JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, mianować raczył kawalerem Cesarsko-Królewskiego orderu Św. Stanisława 3 klassy, Holenderskiego Inżenjera J. C. Singels, (b. Inżenjera hydraulicznego Banku Polskiego), w nagrodę gorliwych i pożytecznych prac przy budowie mostów wiszących na rzekach Bugu, w twierdzy Brzesko-Litewskiej i Narwi, w twierdzy Nowogeorgiewskiej, oraz w naradach nad budową wodociągów w Warszawie.

—

Rozkaz do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego, Z dnia 22 Lipca (3 Sierpnia) 1852 r.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych,

W Zarządzie Zakładów Dobroczynnych, mianowany: Doktor Medycyny Karol Kosztulski, Lekarzem Szpitala św. Walentego w Kutnie.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Pisarz Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego 1 Wydziału, Sekretarz Gubernijalny Jałowiecki, pełniącym obowiązki Assesora tegoż Sądu; Podpisarz Sądu Pokoju Okręgu i miasta Warszawy 4 Wydziału, Sekretarz Gubernijalny Budzyński, pełniącym obowiązki Assesora Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego 2 Wydziału, ze starszeństwem od dnia 2 (14) Kwietnia 1852 roku; Podpisarz Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego 1 Wydziału, Sekretarz Gubernijalny Cichorski, pełniącym obow. Pisarza tegoż Sądu; pełniący z tymczasowej delegacyi Urząd Podpisarza Sądu Pokoju Okręgu i miasta Warszawy 4 Wydziału Juliusz Lübke, pełniącym obowiązki tegoż Urzędu ze starszeństwem od 8 (20) Lutego 1851 roku; i Aplikant Sądowy Sylwester Nowakowski, pełniącym obowiązki Podpisarza Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego 1 Wydziału, ze starszeństwem od dnia 17 (29) Sierpnia 1850 roku.

Przeniesiony, na własne żądanie: Assesor Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Łęczyckiego Antoni Nynkowski, na pełniącego obowiązki Assesora Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego 1 Wydziału.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: w Wydziale dóbr i lasów Rządowych w Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu: Rachmistrz Kazimierz Hornowski, pełniącym obowiązki Referenta; Adjunkt Ekonomiczny Stanisław Chmielecki, pełniącym obowiązki Rachmistrza; Rachmistrz Antoni Sławiński, pełniącym obowiązki Adjunkta Ekonomicznego; Sekretarz Wincenty Szyndlarski, pełniącym obowiązki Rachmistrza; Adjunkt Archiwum Hilary Kosko, pełniącym obowiązki Sekretarza; Aplikant Konstanty Anforowicz, pełniącym obowiązki Adjunkta Archiwum; Rachmistrz leśny w Rządzie Gubernijalnym Augustowskim Adam Włoczewski, i Dyetarjusz w Rządzie Gubernijalnym Radomskim Felix Rymkiewicz, pełniącemi obowiązki Rachmistrzów leśnych w Rządzie Gubernijalnym Radomskim; Praktykant Bolesław Golcz, pełniącym obowiązki Podleśnego biurowego w leśnictwie Lublin.

Na oryginale własną J. C. Mości ręką podpisano:

«Ma być według tego.»

W Petersburgu, dnia 5 Czerwca 1852 roku.

ZDANIE RADY PAŃSTWA.

Rada Państwa, w Departamencie Spraw Królestwa Polskiego, po rozpoznaniu raportu, złożonego NAJJAŚNIEJSZEMU PANU przez 10 Departament Rządzącego Senatu, w sprawie przeciwko Ignacemu Chełstowskiemu, dymissyonowanemu Porucznikowi (lat 33 wieku liczącemu), uznaje i z swojej strony za uzasadniony wyrok Senatu, którym tenże Chełstwoski, na mocy art. 1,150 (ustępu 2-go) Kodexu kar głównych i poprawczych, za kradzież, skazany został na utratę wszelkich praw i przywilejów, w art. 46 rzeczonego Kodexu wymienionych, a między takowemi i szlachectwa, i na zesłanie na mieszkanie do gubernii Tomskiej, z zamknięciem tamże przez rok jeden. Biorąc przytém na uwagę, że podsądny Chełstowski już przez lat trzy zostaje pod aresztem, Rada Państwa, zgodnie z wnioskiem Namiestnika Królestwa Polskiego, objawiła zdanie: wspomniony wyrok Senatu Rządzącego zachować należy w całej swej mocy, z uwolnieniem jedynie Chełstowskiego od zamknięcia jednorocznego w miejscu zesłania.

Za Prezesa Rady Państwa, (podpisano) Xiążę *Szachowskoj*.

Zgodno z oryginałem: Sekretarz Państwa

(podpisano) *Bachtin*.

Za zgodność: Minister Sekretarz Stanu, Radzca Tajny,

(podpisano) *Ig. Turkułł*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. *Wiedeń*, *24 Sierpnia*. (Przez telegraf.) Dekretem Cesarskim zamknięte zostały Sądy Wojenne ustanowione w Węgrzech w skutek wypadków z roku 1848 i 1849. J. C. Mość udzielił znowu przebaczenie wielu osobom skazanym na rozmaite kary.

— W gazecie Lipskiej, pod rubryką Wiedeń, 17 Sierpnia, czytamy: «Poseł francuzki, P. de la Cour, wróciwszy do Wiednia, miał 14 b. m. konferencyą z Ministrem Spraw Zagranicznych, w której była mowa o polityce zagranicznej Prezesa Rplitej. P. de la Cour miał, jak zapewniają, polecenie, oświadczyć Gabinetowi Austryackiemu, że Rząd Francuzki nie zaprzestanie dopomagać do utrzymania pokoju europejskiego i że uznaje traktaty z roku 1815, jako warunek istotny zachowania tego pokoju i równowagi politycznej stałego lądu. Hrabia Buol ze zwykłą swą grzecznością przyjął oświadczenia dyplomaty Francuzkiego, nie wynurzając się wszakże nawzajem; zresztą, zdaje się że w tej chwili, Gabinet Wiedeński unika wszelkiego wyraźnego oświadczenia się we względzie przywrócenia Cesarstwa we Francyi.

— Miasto Pesth przysłało Hrabi Radeckiemu dyplomat obywatelstwa honorowego.

Wenecya, *17 Sierpnia*. Dziś miało miejsce odkrycie w Kościele Santa Maria Gloriosa dei Frari pomnika dla nieśmiertelnego Tycyana. Na piedestalu jest napis: *Titiano Ferdinandus*, 1852. Pracowano przez lat 12 nad tym pięknym pomnikiem.

PUTTBUS, *19 Sierpnia*. Wczora Król Jmć Pruski dokonał wycieczkę do Stresow, miejsca, gdzie Prusacy zajęli po raz pierwszy wyspę Rügen w roku 1715 i w której utrzymali się, pomimo wszelkie usiłowania Karola XII do wyparowania ich ztamtąd. J. K. Mość oglądał miejscowości miasta, dla obrania punktu, na którym ma być wystawiony pomnik, dla uwiecznienia tego wypadku.

ANGLIJA.

LONDYN, *21 Sierpnia*. Królowa Jmć z Rodziną odjedzie 30 Sierpnia z Osborne house do zamku Balmoral w Szkocyi.

— Odroczenie Parlamentu odbyło się z wielką uroczystością w dniu wczorajszym. Lord Wielki Kanclerz udał się do Izby Lordów, gdzie odczytał Dekret Królewski. Wszakże całe Zgromadzenie Wyższej Izby składało się z dwóch osób, Xięcia Northumberland i Lorda Howard de Walden.

— Syn zmarłego w tych dniach Xięcia Hamilton i Brandon, Pierwszego para Szkocyi, margrabia Douglas i Clydesdale, przybył w przeszły Czwartek do Londynu z Niemiec, dla objęcia po ojcu dóbr, tytułów i posady w Parlamencie. Margrabia (dziś Xiążę Hamilton i Brandon), urodzony w roku 1811, ma za sobą Xiężniczkę Maryą Badeńską, urodzoną w r. 1817, córkę Karola Ludwika Fryderyka, ostatniego Wielkiego Xięcia Panującego i Wielkiej Xiężny dziś Wdowy, Stefanii Badeńskiej. Xiężna Hamilton jest przeto siostrą cioteczno-rodzoną Prezesa Ludwika Bonaparte.

— Lord Cowley, Poseł w Paryżu przybył w tych dniach do Londynu na krótki pobyt. Obecność jego w tutejszej stolicy, daje naturalnie powod do najrozmaitszych domysłów.

— Donieśliśmy o krwawych rozruchach, które zaszły były podczas wyborów w Six-Miles-Bridge, w hrabstwie Clare w Irlandyi. Żołnierze z 31 pułku linijowego dali do pospólstwa ognia i zabili kilku ludzi. Chodziło o sprawdzenie: czy siła zbrojna była zmuszona do takiego postępowania, to jest czy działała we własnej, koniecznej obronie. Sąd śledczy Przysięgłych, któremu to pytanie było przez Koronera zadane, odpowiedział: NIE, i tym sposobem wydał werdykt *dobrowolnego zabójstwa* przeciw ośmiu żołnierzom 31 pułku i przeciw Sędzi Pokoju, który ich prowadził, Panu Delmège. Obwinieni będą kryminalnie sądzeni przez trybunał hrabstwa Clare.

Ten werdykt wzbudza największe oburzenie w prassie angielskiej; szczególniej *Times* powstaje z tego powodu na całą Irlandyą.

Przysięgli, w liczbie dwunastu, którzy wydali i podpisali werdykt, załączyli w nim naganę, iż żołnierze, dla poskromienia rozruchu, prowadzeni byli przez urzędnika, należącego do jednego ze stronnictw ścierających się na wyborach. Na przyszłość przysięgli wyrażają życzenie, iżby siła zbrojna zarządzana była wyłącznie przez urzędników płat-

nych, wprost przed Rządem i Publicznością za swe postępki odpowiedzialnych.

Sprawa ta przybiera charakter walki sądowniczej między Rządem a partyą Irlandską. W sposobie odwetu wszczęte już zostały poszukiwania ze strony obwinionych żołnierzy przeciw rozmaitym katolikom.

— Statek *Bentinck* przywiozł wiadomości z Alexandryi po 7 Sierpnia, z Malty po 11, z Gibraltaru po 15 tegoż miesiąca.

Eskadra angielska pod dowodztwem Kontr-admirała lorda Dundas, złożona z okrętów wojennych *Britannia*, *Albion*, *Trafalgar*, *Vengeance*, *Bellerophon*, *Indefatigable* i statków parowych *Fury*, *Terrible*, *Spithead* i *Antilope*, znajdowała się w zatoce Gibraltaru 15 Sierpnia i miała rozkaz odpłynienia do Smyrny.

Eskadra statków parowych śrubowych: *Arrogant*, *Dauntles*, *Highflyer*; *Encounter*, odpłynęła 11 Sierpnia do Anglii.

— Mówią że *błękitna wstęga* (orderu podwiązki), przypadła po Xięciu Hamilton i Brandon, do rozporządzenia Pierwszego Ministra, będzie ofiarowana Namiestnikowi Irlandyi, hrabi Eglington.

— Godna uwagi, że w tej chwili jest 53 parów, niemających następców płci męzkiej, i których tytuły przeto wraz z ich zgonem wygasną. Z najbardziej znanych Parów tej kategoryi, są: Xiążę Cambridge, Hrabiowie Cornwalis, Durham, Fitzhardinge, Oxford, Glengall i t. d. Vice-hrabiowie: Beresford, Canning, Melbourne i t. d. Baronowie: Brougham, Fairfax, Douglas, Holland, Howden, Lyndhurst, Nugent, Redesdale, i t. d. W ostatnich leciech wygasły następujące tytuły: Xiążąt Dorset, Sussex; Margrabi Wellesley; hrabiów Liverpool, Roscommon, i t. d.

— W wydanem przez P. Dod dziele: *Parliamentary Companion* czytamy następujące szczegóły o składzie nowoobranej Izby Gmin. 150 osób tylko są *esquires*, właściciele znacznych dóbr i mający przyzwoitą fortunę. Liczy się 66 Baronetów i 100 synów Lordów, 101 Adwokatów i 18 Prokuratorów. Jest tylko 99 negocyantów, fabrykantów i znaczniejszych kupców. Do tej kategoryi można zaliczyć 20 bankierów i 2 piwowarów; nadto jest 1 Architekt, 1 przedsiębierca robot mularskich, 3 inżenjerów, jako PP. Locke, Stephenson i Pels, 3 doktorów, PP. Hume, Brady i Michel, 11 dyrektorów dróg żelaznych, lub mocno interessowanych w tych przedsięwzięciach. Armija ma 67 reprezentantów w w Izbie, Marynarka tylko 13. Już po obiorze, przed otwarciem nowego Parlamentu, umarło 3 członków.

— Urodzaj w Szkocyi należy do rzędu najobfitszych jakie zapamiętają.

— Podług ostatniego popisu przeszłorocznego Szkocya liczy 2,800,000, a Irlandya 6.500,000 mieszkańców. Przed laty dziesięciu, w 1841, Szkocya miała 2,600,000, a Irlandya 8,157,000.

— Podczas ostatnich burz morskich 30 rozmaitych okrętów rozbiło się na wschodnim brzegu Anglii.

FRANCYA.

PARYŻ, *23 Sierpnia*. Wczorajszy Monitor zawiera noty następujące:

«Rozpuszczono pogłoskę o rozwiązaniu Gwardyi Narodowej. Z trudnością pojąć można, jak niechętni mogli wymyśleć nowinę tak kompletnie fałszywą i tak do prawdy niepodobną, właśnie nazajutrz po dniu, w którym Prezes Rplitej był powitany przez Gwardyą Narodową oznakami pełnej uszanowania sympatyi i najżywszego entuzyazmu.

«Rozsiano po wielu Departamentach, (mówi taż gazeta), wieść, że Rząd Francuzki ma wkrótce zawrzeć traktaty handlowe, przez które otwarte zostaną granice Francyi dla przywozu węgla i żelaza z Anglii i Belgii.

«Możemy zapewnić, że ta pogłoska, zdolna nabawić niespokojności przemysł metallurgiczny, żadnej nie ma zasady.»

— Wczora podpisana została Ugoda handlowa między Francyą i Belgiją. Traktat z roku 1845 jest zaniechany i nowa umowa zawarta na lat dziesięć. Zasada zabronienia na przyszłość przedruków dzieł wychodzących w obu krajach, została przyjęta, ale Belgija otrzymała z tego powodu niektóre złatwienia, mianowicie zmniejszenie cła od druków, przywożonych z Belgii do Francyi.

— Monitor zawiera Dekret Prezesa Rplitej, zwołujący na 26 Września wyborców 3 i 4 okręgów wyborowych Paryża, dla mianowania nowych Członków Ciała Prawodawczego, na miejsce PP. Cavaignac i Carnot, którzy, odmówiwszy wykonania przysięgi, uważani są za dymisyonowanych. Sądzą, że na ten raz oppozycya wstrzyma się zupełnie od podania kandydatów, albowiem i ci, w razie obioru, nie zechcą zapewna wykonać przysięgi.

— Monitor zawiera mianowanie damą orderu Legii Honorowej pani Abicot de Ragis. W czasie rozruchów Grudniowych zeszłego roku dała ona dowod niepospolitego męztwa, pasując się z trzema złoczyńcami, którzy napadli na jej dóm i usiłowali spalić archiwa gminy Oizon, której mąż jej jest Merem. Pani Abicot ucierpiała w tym razie od płomieni i raniona była puginałem.

— Dziennik Praw zawiera Dekret urządzający pozycyą jenerałów Bedeau i Changarnier; są oni postawieni na reformie, (en disponibilité), z pensyą 6,000 franków. Z obliczenia rzeczywistych lat służby i z powiększeń tychże lat za odbyte kampanije, wypada, że jenerał Changarnier ma 66 lat służby, a tylko 59 lat wieku, zaś jenerał Bedeau, nie mający nad 48 lat wieku, ma 59 lat służby.

— Projekt połączenia jedną liniją kolei żelaznych, trzech stolic: Paryża, Madrytu i Lizbony, pod opieką trzech Rządów, bierze już początek wykonania; z jednej strony Rząd Hiszpański udzielił przywilej prywatnym przedsiębiercom na część tej drogi od Ebro do Bidassoa, z Lizbony zaś, pod dniem 11 Sierpnia donoszą, że tegoż dnia w Sekretaryacie Stanu odbyła się w obec Ministrów i szczególnej Kommisyi, licytacya, skutkiem której dany został przywilej na część drogi od Lizbony do granicy Hiszpańskiej.

— Uprawa tytuniu w Algeryi rozwija się z każdym rokiem na coraz większą stopę. Itak kiedy zarząd Monopolium tabacznego we Francyi, w roku przeszłym sprowadził ztamtąd 333,000 kilogramów, na ten rok zakontraktował 720,000 kil. tego produktu.

WŁOCHY.

FLORENCYA, *19 Sierpnia.* (Przez telegraf.) W Siennie aresztowano 25 osób w związku, jak sądzą, ze świeżo odkrytém w Niemczech towarzystwem tajném. Skutkiem choroby Guerazzi'ego, rozprawy sądowe w jego processie odłożone są do 26 Sierpnia.

RZYM, *14 Sierpnia.* Zostało ostatecznie udzielone upoważnienie dla zbudowania czterech mostów żelaznych na Tybrze; z nich jeden, w Ripetta, ustanowi kommunikacyą ze Ś. Piotrem od pola; drugi będzie w związku z Ponte Rotto, niegdyś mostem Senatorskim, zaczętym w roku 375 od założenia Rzymu, dokończonym przez Scipiona Afrykańskiego, i który się zawalił w XIII wieku, a odtąd był podwakroć odbudowywany i zawsze rujnowany przez wezbrania Tybru.

— Święte Kollegium składa się obecnie z 62 kardynałów, z których pięciu są francuzi. Z nich dwaj są mianowani przez Piusa VII, trzej przez Leona XII, trzydziestu pięciu przez Grzegorza XVI; Papież dziś panujący mianował już dwudziestu dwóch.

— Gazeta jedna opisuje krwawą bitwę stoczoną przez oddział wojska z bandą rozbojników na drodze do Lugo, i w której, nieszczęściem, po długiém pasowaniu się, wojsko zostało na wszystkich punktach rozbite i zmuszone do ucieczki. Rozjuszeni walką złoczyńcy wpadli następnie do dwóch ferm, o cztery mile od Lugo, i pod pozorem że wieśniacy naprowadzili oddział wojska, dwóch z nich zabili i głowy ich wystawili na palach «jako przestrogę dla szpiegów;» poczém banda rozsypała się bezkarnie po okolicach.

— W gazecie *Dziennik Rzymski* znajduje się zaprzeczenie urzędowe pogłosce, rozszerzonej przez niektóre gazety Włoskie, jakoby Papież nie był przeciwnym prawu o małżeństwie, uchwalonemu przez Parlament Sardyński. Dziennik Rzymski prostując te wieści, oświadcza, że Ojciec święty podziela w tym względzie zdanie Biskupów Piemontu i Sardynii, którzy zaprotestowali się przeciw nowemu prawu.

HISZPANIJA.

Ostatnie nowiny z wyspy Kuby donoszą, że w Hawanie oczekiwano przybycia 8,000 chińczyków, zwerbowanych w porcie Amoy, w Chinach, z rozkazu byłego Wielkorządzcy Kuby, kapitana jeneralnego Concha, dla pracowania około uprawy ziemi. Jest to proba, do jakiego stopnia praca wolna będzie mogła zastąpić pracę niewolników.

AMERYKA.

STANY ZJEDNOCZONE. *New-York, 7 Sierpnia.* Głoszono od niejakiego czasu, że Gabinet nasz zamierza posłać do Chin wyższego Agenta dyplomatycznego z ważném poleceniem. W rzeczy samej, stosunki handlowe, które szybko wzrastają między Chinami i Stanami, zwłaszcza od czasu przyłączenia Kalifornii, wymagały tego kroku. Dziś gazeta amerykańska *Courier* donosi, że P. Humphrey Marshall, Członek Kongressu z Kentucky, mianowany został na to Poselstwo.

AMERYKA ŚRODKOWA. Podług wiadomości z Ameryki środkowej z dnia 3 Lipca, wyspy Ruatan, Bonacea, Ulilla, Barbara, Helena i Morat, które były wyrugowały u siebie władze angielskie, po nadaremném udawaniu się o opiekę do Stanu Honduras, zbyt słabego ażeby ją mógł udzielić, przeszły znowu pod orędownictwo Anglii.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOSCI.

(Przez statek parowy Stettiński.)

PARYŻ, *26 Sierpnia.* Posiedzenia Rad Departamentowych (Conseils Généraux) rozpoczęły się przedwczora i dziś już wiadomo, że Rady te po bardzo wielu miejscowościach uchwaliły adressa do Prezesa Rplitej, wyrażające życzenie przywrócenia Cesarstwa.

— Mówią że tegoż wieczora, kiedy był dany bal dla przekupek Paryzkich, w bliskości sali balowej aresztowano 35 osób, podejrzanych o jakieś złe zamiary. Nie zdaje się jednak iżby z tego powodu wyprowadzone było śledztwo.

— Porta dała Francyi zupełne zadośćuczynienie w rzeczy zajścia z Rządem Trypolitańskim.

— Monitor dzisiejszy zawiera artykuł krytyczny przeciw gazecie *Times*, w którym zbija jego twierdzenia we względzie Francyi i usiłuje dowieść, że *Times* nie jest prawdziwym przedstawicielem opinii publicznej swego kraju.

LONDYN, *25 Sierpnia.* Gezeta *Liverpool Albion* zapewnia, że rozterki w łonie Gabinetu, które gazeta *Indépendance Belge* przepowiadała jako nieuniknione, wybuchnęły już w takim stopniu, iż istnienie Gabinetu Derby jest mocno zagrożone. Rzecz idzie mianowicie o zasadę Protekcyonizmu; P. Christopher, Kanclerz Hrabstwa Lancastre i niektórzy inni Członkowie domagają się dotrzymania obietnicy torysów iż cło od zboża będzie przywrócone na ruinach Reformy 1846 roku, to jest zasady wolnego handlu. P. Disraeli napróżno wysila się na przekonanie ich, że powrot do dawnego stanu rzeczy jest niepodobnym. *Albion* zgaduje, że te niesnaski nie skończą się inaczej, jak za pozbyciem się z Gabinetu tych niewyrozumiałych kollegów.

— Konsolidy na dzisiejszej Giełdzie: $99\frac{7}{8}$, 100.

PRUSSY. Po dokonanej, 23 Sierpnia wycieczce do Stralsund Król Jmć przepędził ostatnią noc w Puttbus, a 24 wyjechał ztamtąd do Stettinu, gdzie stanął o wpół do 7 po południu i był przyjęty przez JJ. KK. Wysokości Xięcia Następcę, Xiążąt Karola, Alberta i Adalberta, przybyłych z Berlina.

25 Sierpnia rozpoczęły się manewra, które się przeciągną do 27 tegoż m. 28 Król miał wyjechać na dalszy ogląd Pomeranii, a 30 wrócić do Stettinu, dla przyjęcia JJ. CC. WW. Wielkiego Xięcia Następcy Rossyjskiego i Jego Małżonki i z Niemi nazajutrz, 31, przybyć do Berlina.

— 21 Sierpnia w Berlinie miało miejsce otwarcie nowej sessyi Konferencyi Celnej, na którem odczytano oświadczenie jednomyślne koalicyi Darmstadtskiej. Akt ten, dość niespodziewany, albowiem Prussy wiele rachowały na wpływie Wirtembergu i Baden, które się jednak do koalicyi przyłączyły, sprawił tu nader niemiłe wrażenie, grożąc ostatecznem zerwaniem Zollvereinu.

STUTTGARDT, *23 Sierpnia.* Król i Królowa JJ. Szwedzcy przybyli tu dziś rano, a o wpół do 3 po południu odjechali do Friedrichshafen, dokąd Król Jmć Wirtembergski jest spodciewany na dziś wieczor lub jutro rano.

— Arcybiskup Paryski z dwoma swemi Wielkiemi Wikaryuszami, przybył tu udając się do Wiednia. Podróż Arcybiskupa ma na celu zbadanie obecnego stanu wychowania publicznego w Niemczech, dla tego to Prałat zwiedzi celniejsze stolico i miasta gdzie są Uniwersyteta.

GIESSEN, *20 Sierpnia.* Dziś Liebig, pożegnał swoich słucbaczów opuszczając nasz Uniwersytet. Dowiadujemy się że wprzód nim osiądzie na stałe mieszkanie w Munich, zamierza odbyć podróż do Rossyi.

LIZBONA, *19 Sierpnia.* Królowa Jmć przyjęła dymissyą Vice-hrabi Almeida Garrat, Ministra Spraw Zagranicznych. Chodzi pogłoska że i Minister Sprawiedliwości, P. de Seabza, wyjdzie też do dymissyi, w skutek nieporozumienia z Prezesem Gabinetu, Xięciem Saldanha.

— Xiążę i Xiężna de Montpensier odpłynęli 16 b. m. z Lizbony do Kadyxu.

TURYN. Gazeta Piemontska zaprzecza rozgłoszonym wieściom o zmianie Gabinetu.

— W nocy na 15 Sierpnia bandery Konsulów Francuzkich zostały znieważone i obrzucone błotem w Nice, Oneille i Villafranca.

— Donoszą przez telegraf z Chambery z dnia 25 Sierpnia, że Xiężna d'Orleans przybyła tam z Hrabią Paryża.

STANY ZJEDNOCZONY. Podług ostatnich wiadomości z New-York, z d. 11 Sierpnia, Minister Spraw Zagranicznych P. Webster, w skutek żywej sprzeczki, którą miał z Prezydentem Stanów P. Fillimore, z powodu kwestyi o tonie rybołowne na brzegach Nowej Ziemi, postanowił wyjść do dymissyi.

MEXYK. Wiadomości z Mexico, 14 Lipca, mówią o powszerhnem przerażeniu sprawionem przez ostatnie napady dzikich indyan z Yucatan, na część cywilizowaną krajn. Opanowali oni jedno miasto o 100 mil od stolicy. W wielu potyczkach, które z niemi stoczono, mexykanie byli pobici.

(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)

ROZMAITOŚCI.

Słówko o Barometrze.

Czytamy w *Journal des Débats:* «Znany Astronom, Sekretarz dożywotni Akademii Nauk, P. F. Arago, umieścił w numerze Sierpniowym *Dziennika praktycznego rolnictwa*, wydawanego przez P. Bixio, nader godny uwagi artykuł, pod tytułem: «O niepodobieństwie przepowiadania zmian pogody.»

P. Arago skorzystał z tej okoliczności dla oświadczenia przed całą powszechnością, że rozmaite przepowiednie *à la Nostradamus*, które rozchodzą się od wielu lat pod jego imieniem, są istnemi gazeciarskiemi puffami.

Jakkolwiek bądź, postaramy się dostać i przeczytać artykuł Pana Arago, żeby się przekonać jak dalece znakomity uczony zaprzecza wszelkiej możności zgadywania zmian meteorologicznych. Zdaje się nam, że takie zaprzeczenie nie może być bezwzględnem, i że między przepowiedniami pogody Kalendarza Berdyczowskiego, i codzienną obserwacyą mieszkańców wsi, jest pewny środek, choćby ograniczający się tylko jedną dobą. Co chce niech sobie mówi P. Arago, ale to niewątpliwa, że nim zajdzie jakakolwiek zmiana w obecnej pogodzie, wprzód się *warzy* niejako w wielkiej pracowni atmosfery, i nic nie masz nienaturalnego, że organizacye, obdarzone szczególnem po temu usposobieniem, mogą zgadywać tę zmianę, jako naruszenie równowagi warunków obecnego stanu, i ustanowienie się nowego stosunku pierwiastków, na stan ten wpływających. Wbrew twierdzeniu Pana Arago, każdemu wiejskiemu mieszkańcowi wiadomo, że z pewnego zachowania się bydląt, z lotu i krzyku ptaków, można prawie bez ochyby zgadnąć zmianę pogody na kilkanaście godzin, na całą dobę nawet. Zwierzęta domowe przeczuwają bardzo wyraźnie przyszłe zimno, słotę; osoby nerwowe przeczuwają fenomena elektryczne na dobre kilkanaście godzin przed ich widzialnem objawieniem się; cóż dopiero mówić o tych, którzy mają zadawnione rany lub cierpienia reumatyczne, osobliwie w klimatach północnych i nadmorskich, gdzie zmiany są gwałtowne i następują nagle.

Mimo całą swą niewiarę w popularne przepowiednie pogody, P. Arago musi wszakże uznawać pewne znaczenie fenomenów barometrycznych i hygrometrycznych. Dla tego też, powtarzam, niemoże być, iżby artykuł jego, pomimo swój bardzo wyłączny tytuł, był całkowicie bezwzględnym i wszystko a wszystko zarówno odrzucającym.

Gdy już jesteśmy na tym gruncie, powiemy jednę uwagę, którą oddawna mamy sobie zanotowaną.

Tyczy się ona mianowicie Barometru.

Zdaniem naszem uczeni całej Europy zachodniej nie mają jasnego pojęcia o przyczynach podnoszenia się i spadania barometru; teorye ich, tłumaczące, dla czego słup powietrza na pogodę jest cięższy niż na słotę, lubo są do pewnego

punktu zaspokajające, nie odpowiadają wszakże na wszystkie pytania, jakie mogą powstać w umyśle badawczym, nawykłym że tak powiem wyczerpywać przedmiot do dna samego i widzieć ostateczne sprężyny, w grze danego fenomenu. Jeden tylko sposób pojmowania Jędrzeja Sniadeckiego, czyni zadość wszystkim warunkom logicznym dobrej teoryi.

Tłumaczenie jego, (niedość upowszechnione, jak wszystko co się pisze w polskim języku), opiera się na szczęśliwej kombinacyi własnejże jego teoryi Rozpuszczenia, z zasadami ogólnej mechaniki, a w szczególności hydrostatyki. Postaramy się skreślić ją jak najzwięzlej.

Woda może się znajdować w atmosferze w trojakim stanie: *gazu*, całkiem przezroczystego, jak i inne gazy atmosferyczne, *pary*, i nakoniec *płynu*.

W pierwszym stanie jest ona doskonale zmieszana z innemi gazami, jako saletrorodnym, kwasorodnym, wodorodnym, stanowi z niemi jedną spojną, sprężystą i przezroczystą massę. Jest to stan doskonałego *rozpuszczenia* wody w powietrzu. Kiedy na danej przestrzeni horyzontu cała massa napowietrznej wody znajduje się w takim to stanie, wtenczas jest doskonała, bezobłoczna pogoda. Ponieważ zaś gaz wodny jest gatunkowo cięższy od innych gazów, z tego wypada, że i dany słup powietrza, do składu którego gaz wodny wchodzi, jest cięższy niż w innych okolicznościach, siła jego prężenia (pression) jest większa, i ztąd to słup powietrza pogodnego mocniej uciska powierzchnią żywego srebra w wanience barometrycznej, i wyżej podnosi słup tegoż metallu w rurce.

Kiedy ze stanu gazu woda atmosferyczna przechodzi do stanu *pary*, (tworzenie się obłoków), cząstki jej, przedtém przezroczyste i sprężyste, stanowiące jedną massę z powietrzem, przestają należeć do jego składu, to jest wydzielają się zeń i pozostają w niém, tylko zawieszone. Jest to wyjście ze stanu doskonałego *rozpuszczenia* (solutio), i przejście do stanu *zawieszenia* (suspensio, emulsio), jaki widzimy naprzykład w skłóconej wodzie wapiennej, albo w mleku migdałowém (orszadzie). Tu już cząstki wody z pod praw prężenia gazowego, podpadają pod prawa prostej hydrostatyki.

Podług tych praw, ciała zawieszone w płynie, nie ciężą na dno tegoż płynu; tak jak okręt by najciężej naładowany, żeglujący po morzu, bynajmniej nie uciska dna morskiego.

Im więcej przeto wydzieli się cząstek wody ze składu słupa powietrznego, tym słup ten staje się lżejszym, bo zawieszone już w nim tylko cząstki wody przestały dodawać mu prężenia, przestały działać na *dno*, to jest na wanienkę z merkuryuszem i dla tego to barometr spada, a spadając zwiastuje *niepogodę*, to jest pokazuje przejście wody ze stanu gazu do stanu pary, a następnie i do stanu płynnego (deszczu), przez zlanie się cząstek pary w krople. Któż nie przyjmie do razu tej teoryi, tak dotykalnie jasnej, tak naturalnie podchodzącej pod prawa ogólne, rządzące materyą.

Wracając do teoryi Rozpuszczenia, powiemy nawiasem, że ta doktryna wyższej fizyki, płód rozumu i obserwacyi Sniadeckiego, jest kluczem do jasnego pojęcia i właściwego ocenienia wielkiej liczby fenomenów tak fizyki ogólnej, jak chymii w szczególności; niewiadomość tej płodnej skazówki, jest przyczyną ciemnych, albo nawet i wierutnie błędnych sposobów pojmowania, napotykanych co chwila w dziełach najsławniejszych zagranicznych uczonych.

Kiedy już mowa o zasługach Sniadeckiego w krainie fizycznego rozumowania, nie możemy zamilczeć o jednej najcelniejszej, a również nieznanej cudzoziemcom. Jest to jego pogląd na Chymiją organiczną. Nie będziemy się nateraz rozciągali nad tym obszernym i niezmiernie ważnym przedmiotem; powiemy tylko, że niewiadomość jego poglądu, na który nikt inny dotąd nie wpadł, jest źródłem prawdziwej klęski dla Nauki. Sposób widzenia dzisiejszych uczonych, zbyt poziomy i gruby, zbyt materyalny i że tak się wyrażę *retortowy*, zatamował prawy postęp, cofnął naukę na szczebel drobiazgowej analizy, z której się była w ostatnich czasach nieco podniosła, a w praktyczném zastosowaniu zmateryalizował Fizyologiją i Medycynę, poddając je ślepo i wyłącznie pod prawa chymii ogólnej. **M.**

Nowa siła poruszająca na drogach żelaznych.

Rodzaj ludzki, coraz więcej rozciągając swoje panowanie nad światem materyi, nigdy zupełnie nie jest zaspokojonym; ta nienasycona żądza ciągłego zawłaszczania, nie jest-że razem i bodźcem i najwidoczniejszym dowodem wrodzonego naturze ludzkiej dążenia do coraz dalszego *postępu wiedzy*, któremu pewni myśliciele płocho zaprzeczyć usiłują?

Któż niewidzi jak wielki krok w opanowaniu przestrzeni i w nabyciu siły na swe usługi, uczynił Człowiek, kiedy od pierwotnej kolasy, doszedł do parowozu; nietylko naszym ojcom, ale nam samym, dziś żyjącym, ani się śniły cuda lokomocyi, otrzymywane za pomocą kolei żelaznych i pary. Zdawałoby się więc że po takim wynalazku czas jakiś przynajmniej można pozostać spokojnemi i używać tego, do czego się tak niespodzianie doszło.

Ale oto teraz już, zewsząd dają się słyszeć szemrania na *lokomotywę*. Jest ona zbyt ciężka, zbyt kosztowna, zbyt wystawiona na rozliczne przypadki. Od kilku lat mechanicy wysilają się na wymysły ku uprzątnieniu tych niedogodności; między innemi przypominamy sobie *drogę atmosferyczną*, która, jak się pokazuje, nieprzeznaczona jest do zastosowania na wielką stopę, na jaką się dziś ruch powszechny rozwija.

Nowa tego rodzaju kombinacya zajmuje w tej chwili świat mechaniczny. Wpadł na nią P. Girard i na ostatniém posiedzeniu Francuzkiej Akademii Nauk, (16 Sierpnia) zdawana była sprawa z tego nowego pomysłu.

Jak systemat drogi *atmosferycznej* oparty był na ciśnieniu słupa powietrza w rurze, w której naprzód czczość była sprawiona; tak metoda P. Girard ma za element poruszający ciśnienie słupa wody, wysokiego na 80. metrów.

W rurze, która ma być urządzona na całej długości drogi, nie chodzi o sprawienie czczości, jak w metodzie atmosfe-

rycznej; rura ta napełnia się wodą; ciśnienie zaś jest tak potężne, iż otwierając gdziekolwiek w rurze ujście, woda wytryska z prędkością czterdziestu metrów na sekundę. Za pomocą systematu klap, tak urządzonych, iż co 100 metrów, za uciśnieniem przez nadchodzące wagony, opatrzone pod spodem szczególnym mechanizmem, otwiera się fontana i bijąc z tyłu na wagony, pędzi je naprzod, otrzymuje się prędkość równa szybkości wytryskującego snopa wody, siła zaś popędu (propulsion) jest tak wielka, że snop, niemający więcej grubości jak ręka, ma siłę 160 koni.

Systemat klap jest podwójny, zkąd kierunek wytryskujących słupów wody może być w każdej chwili zmieniony na przeciwny i cug według woli pędzony naprzód lub na odwrot.

Woda, potrzebna do napełniania rury, może być albo wprost otrzymywana, jak w zwyczajnych młynach, za pomocą stawu i grobli, gdzie na to miejscowość pozwala, a w takim razie wszelki koszt na paliwo jest oszczędzony; albo, w ostatecznym razie, sprowadzana przez machinę parową.

Korzyści nowej metody, nazwanej przez wynalazcę *hydrauliczną*, w porownaniu ze zwyczajną parową, są następujące:

Usunienie parowozu czyli lokomotywy i tenderu, a zatém ognia i pary, a ztąd uniknienie wszelkich przypadków rozsadzenia kotła i pożaru, a razem uprzątnienie większej części przyczyn wyskoczenia z kolei, jako: nierówności ruchu, wahania się, tak nazwanego galopu, biegu zygzakowego (mouvement de lacet) i t. p.

Przez usunienie lokomotywy, która ogromnym swym ciężarem utrudza i nadwerężą koleje, — zachowanie drogi od ustawnego psucia się i potrzeby naprawy.

Wielka oszczędność (60 do 80 procent) kosztów transportu. Szybkość przy wprawieniu w ruch i zatrzymaniu pociągu.

Możność nieograniczonego przedłużania pociągów, gdyż każdy przechodzący wagon, w samejże drodze znajduje siłę potrzebną do swego pędu; a z tej samej przyczyny łatwość rozdzielania pociągu na rozmaite rozgałęzienia drogi.

Nie możemy wdawać się tu w szczegółowe rozwinięcie metody; dajemy tylko główne jej zasady i rys głównych korzyści, jakie przedstawia nad systematem parowym.

Pomysł Pana Girard jest dotąd tylko w stanie projektu; wszakże zwrócił największą uwagę uczonego Ciała, któremu był przełożony, i wszystko każe dlań rokować świetną w zastosowaniu przyszłość. **M.**

* * *

W Gminie Acquets, w Departamencie Oise, siedm osób zostały pokąsane przez psa wściekłego. W skutek tak okropnej klęski, Mer i Deputowany P. de Plancy, kazał wybić wszystkie psy, co też zostało uskuteczniono. Gmina Acquets jest dziś może jedyną gminą nie tylko we Francyi, ale w świecie, gdzie ani jednego psa niema.

* * *

W gazecie *Union* czytamy: «Gazety angielskie donoszą, że teraz, kiedy ukończona została kolej żelazna z Madrytu do portu Santander, w Hiszpanii, zawiązuje się kompanija żeglugi parowej między tym portem i Southampton. Można przeto będzie odbyć podróż z Londynu do Madrytu we trzy dni. Z takiej kombinacyi wynika jeszcze ta osobliwość, że podróżny, chcący jechać z Paryża do Madrytu, prędzej stanie w tej ostatniej stolicy jadąc na Londyn, niż jeśliby jechał prostą drogą na Bordeaux.

* * *

Gazeta *Courrier de l'Eure* opowiada następne zdarzenie, które nie może nie ściągnąć uwagi lubowników tabaki: «Niejaka Pani Perron, nieżyjąca z mężem, zamieszkała w Saint-Georges-sur-Eure, znaleziona była po nocy 9 Sierpnia umarłą w swém łożku.

«Władza sądowa uznała za potrzebną przekonać się o przyczynie śmierci i wyprowadziła śledztwo, wezwawszy z Nonancourt doktora P. Anoray.

«Z wizyi lekarskiej pokazało się, że Pani Perron umarła z uderzenia krwi do głowy (congestion cérébrale), spowodowanego przez nadużycie tabaki w proszku.»

* * *

Piszą z Bamberg, w Bawaryi, 19 Sierpnia: «Doktor Erb, Professor Astronomii w Heidelbergu, otrzymał pozwolenie od Rządu zbudowania w Bambergu wysokiej wieży, na której szczycie urządzony będzie zegar elektryczny, przeznaczony do regulowania według jednego południka, zegarów wszystkich dróg żelaznych w Niemczech, na wzór tego, jak się to praktykuje w Anglii. Tym sposobem uniknie się niedogodności, bardzo często doświadczanej przez podróżnych, przebiegających wielkie przestrzenie kraju, iż zegarki ich znacznie się różnią, według szerokości geograficznych, z zegarami stacyj dróg żelaznych, zkąd wynikają opoźnienia w przybyciu na odchodzące pociągi.

* * *

W gazecie *Suisse*, z dnia 21 Sierpnia czytamy: «W nocy na 11 bież. m. naliczono z Obserwatorium w Bernie 846 gwiazd spadających. W tym fenomenie, ponawiającym się co rok o tej samej dacie, dawna tradycya Irlandska widzi łzy św. Wawrzyńca, którego święto na ten dzień przypada; Nauka tłumaczy to zjawisko przypuszczeniem, że tego dnia ziemia znajduje się w strefie nieba, gdzie krąży mnóstwo ciał rozognionych, które są albo szczątkami dawnych, albo zarodami nowych światów. Tradycya Irlandska dowodzi z resztą, że fenomen ten, stale ponawiający się, od bardzo dawnego był zauważany czasu.

Позволяется печатать. 21 Августа 1852 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.